

TCVN

TIÊU CHUẨN QUỐC GIA

TCVN 10299-15:2025

Xuất bản lần 1

**KHẮC PHỤC HẬU QUẢ BOM Mìn VẬT NỔ SAU CHIẾN TRANH –
PHẦN 15: HỖ TRỢ NẠN NHÂN BOM Mìn VẬT NỔ**

*Addressing the post war explosive ordnance consequences –
Part 15: Victim assistance*

HÀ NỘI - 2025

Mục lục

	Trang
Lời nói đầu.....	5
Lời giới thiệu.....	6
1 Phạm vi áp dụng.....	7
2 Tài liệu viện dẫn	7
3 Thuật ngữ và định nghĩa.....	7
4 Quy định chung	8
4.1 Vai trò hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ.....	8
4.2 Đối tượng của hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ	8
4.3 Nguyên tắc hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ	8
4.4 Cơ quan, tổ chức, đơn vị thực hiện hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ	9
5 Xây dựng kế hoạch hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ.....	10
5.1 Thu thập dữ liệu.....	10
5.2 Phân tích dữ liệu.....	11
5.3 Quản lý, cung cấp và phổ biến thông tin	11
5.4 Hệ thống tham chiếu.....	12
5.5 Giám sát và đánh giá	12
6 Thực hiện các hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ	13
6.1 Hỗ trợ y tế và phục hồi chức năng.....	13
6.2 Hỗ trợ tâm lý	14
6.3 Hỗ trợ giáo dục	14
6.4 Hỗ trợ việc làm.....	15
6.5 Hỗ trợ tài chính	15
6.6 Hỗ trợ kỹ năng sống	15
6.7 Hỗ trợ hòa nhập cộng đồng	15
6.8 Hỗ trợ bằng các cách thức khác	16
7 Nguồn lực thực hiện hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ	16
7.1 Nhân lực.....	16
7.2 Phương tiện, trang bị.....	17
7.3 Tài chính	17

8	Yêu cầu đối với tổ chức hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ	17
	Phụ lục A (Tham khảo): Mẫu chương trình, dự án, kế hoạch hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ	18
	Thư mục tài liệu tham khảo	21

Lời nói đầu

TCVN 10299-15:2025 do Bình chủng Công binh biên soạn, Bộ Quốc phòng đề nghị, Ủy ban Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng Quốc gia thẩm định, Bộ Khoa học và Công nghệ công bố.

Bộ TCVN 10299:2025, *Khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ sau chiến tranh*, gồm 15 phần:

- TCVN 10299-1:2025, Phần 1: Quy định chung;
- TCVN 10299-2:2025, Phần 2: *Thẩm định và công nhận năng lực thực hiện cho tổ chức hoạt động khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ*;
- TCVN 10299-3:2025, Phần 3: *Giám sát và đánh giá tổ chức khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ*;
- TCVN 10299-4:2025, Phần 4: *Điều tra ô nhiễm bom mìn vật nổ*;
- TCVN 10299-5:2025, Phần 5: *Khảo sát ô nhiễm bom mìn vật nổ*;
- TCVN 10299-6:2025, Phần 6: *Rà phá bom mìn vật nổ*;
- TCVN 10299-7:2025, Phần 7: *Xử lý bom mìn vật nổ*;
- TCVN 10299-8:2025, Phần 8: *An toàn hiện trường điều tra, khảo sát, rà phá bom mìn vật nổ*;
- TCVN 10299-9:2025, Phần 9: *Bảo đảm y tế và sức khỏe người lao động trong các hoạt động điều tra, khảo sát, rà phá bom mìn vật nổ*;
- TCVN 10299-10:2025, Phần 10: *Điều tra sự cố bom mìn vật nổ*;
- TCVN 10299-11:2025, Phần 11: *Quản lý thông tin*;
- TCVN 10299-12:2025, Phần 12: *Quản lý chất lượng trong hoạt động điều tra, khảo sát, rà phá bom mìn vật nổ*;
- TCVN 10299-13:2025, Phần 13: *Quản lý rủi ro trong hoạt động điều tra, khảo sát, rà phá bom mìn vật nổ*;
- TCVN 10299-14:2025, Phần 14: *Giáo dục phòng tránh tai nạn bom mìn vật nổ*;
- TCVN 10299-15:2025, Phần 15: *Hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ*.

Lời giới thiệu

TCVN 10299-15:2025, *Khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ sau chiến tranh – Phần 15: Hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ* quy định các nguyên tắc và hướng dẫn hoạt động trong việc hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ. Tiêu chuẩn này nhằm đảm bảo rằng các nạn nhân nhận được sự hỗ trợ kịp thời, hiệu quả và toàn diện, giúp họ phục hồi và tái hòa nhập cộng đồng. Các biện pháp hỗ trợ bao gồm cung cấp dịch vụ y tế, tư vấn tâm lý và hỗ trợ tái hòa nhập xã hội, đảm bảo rằng mọi nạn nhân đều được chăm sóc và hỗ trợ một cách tốt nhất. Việc tuân thủ các quy định này giúp nâng cao chất lượng cuộc sống và khả năng tái hòa nhập của các nạn nhân bom mìn vật nổ, góp phần xây dựng một cộng đồng an toàn và bền vững.

Khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ sau chiến tranh –

Phần 15: Hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ

Addressing the post war explosive ordnance consequences –

Part 15: Victim assistance

1 Phạm vi áp dụng

Tiêu chuẩn này quy định yêu cầu, nội dung, hướng dẫn thực hiện hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ sau chiến tranh ở Việt Nam.

2 Tài liệu viện dẫn

Các tài liệu viện dẫn sau rất cần thiết cho việc áp dụng tiêu chuẩn này. Đối với các tài liệu viện dẫn ghi năm công bố thì áp dụng phiên bản được nêu. Đối với các tài liệu viện dẫn không ghi năm công bố thì áp dụng phiên bản mới nhất, bao gồm cả các sửa đổi (nếu có).

TCVN 10299-1:2025, *Khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ sau chiến tranh - Phần 1: Quy định chung*

TCVN 10299-11:2025, *Khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ sau chiến tranh - Phần 11: Quản lý thông tin*

3 Thuật ngữ và định nghĩa

Tiêu chuẩn này sử dụng các thuật ngữ và định nghĩa nêu trong TCVN 10299-1:2025 và các thuật ngữ, định nghĩa sau:

3.1

Hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ (Victim assistance)

Các hoạt động nhằm mục đích giải quyết các nhu cầu và quyền lợi của nạn nhân bom mìn vật nổ, bao gồm việc thu thập dữ liệu, chăm sóc y tế khẩn cấp và lâu dài, phục hồi chức năng, hỗ trợ tâm lý - xã hội, hòa nhập kinh tế - xã hội, các quy định luật pháp và chính sách.

3.2

Tổ chức hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ (Victim assistance organization)

Tổ chức đại diện và hoạt động vì lợi ích của nạn nhân bom mìn vật nổ, cũng như những người khuyết tật khác và nạn nhân gián tiếp; thành phần của tổ chức này bao gồm cả những nạn nhân bom mìn vật nổ và những người bị ảnh hưởng do ô nhiễm bom mìn vật nổ.

4 Quy định chung

4.1 Vai trò hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ

Hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ là một trong năm bộ phận cấu thành hoạt động khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ sau chiến tranh ở Việt Nam. Hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ có thể được lồng ghép với các hoạt động khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ khác như điều tra, giáo dục phòng tránh tai nạn bom mìn vật nổ hoặc có thể được thực hiện độc lập trong một số trường hợp cụ thể. Hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ có thể là một phần của dự án, chương trình, nhiệm vụ tại các khu vực ô nhiễm và không gắn với các hợp phần khác trong khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ.

4.2 Đối tượng của hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ

Là cá nhân, gia đình, cộng đồng người bị ảnh hưởng bởi tai nạn bom mìn vật nổ. Đối tượng này có thể được phân loại theo địa bàn, giới tính, độ tuổi, nghề nghiệp, sắc tộc, văn hóa, hoàn cảnh và điều kiện sống.

4.3 Nguyên tắc hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ

4.3.1 Tôn trọng quy định của pháp luật

Tổ chức, cá nhân thực hiện hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ cần phải tuân thủ quy định pháp luật của Nhà nước trong lĩnh vực khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ và các văn bản quy phạm pháp luật có liên quan; đồng thời chấp hành quy định của chính quyền địa phương sở tại.

4.3.2 Không phân biệt đối xử

4.3.2.1 Các hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ không được phân biệt đối xử về giới tính, dân tộc, địa bàn, ngôn ngữ, điều kiện kinh tế, trình độ văn hóa của các đối tượng.

4.3.2.2 Việc phân nhóm các đối tượng chỉ nhằm đưa ra các thông điệp, phương pháp phù hợp với nhu cầu thực tế nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động.

4.3.2.3 Các hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ không được làm ảnh hưởng hoặc xúc phạm đến quy tắc đạo đức, lối sống, phong tục tập quán.

4.3.3 Đảm bảo tính kế hoạch, tính thống nhất

4.3.3.1 Hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ cần phải được xây dựng thành kế hoạch và phải phù hợp với mục tiêu, chủ đề của chương trình, dự án khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ quốc gia cũng như của địa phương.

4.3.3.2 Các chương trình, dự án hoạt động và hình thức thực hiện hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ cần có sự tham gia ý kiến và đánh giá của cộng đồng và các bên liên quan.

4.3.3.3 Các hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ cần được thiết kế, điều chỉnh theo nhu cầu và thực tế của các nhóm đối tượng khác.

4.3.3.4 Để hỗ trợ lập kế hoạch, chương trình, dự án hiệu quả, cần phân tích dữ liệu về tình trạng, mức độ ô nhiễm bom mìn vật nổ, dữ liệu nạn nhân bom mìn vật nổ theo giới tính, tuổi tác, điều kiện kinh tế – xã hội, mức độ tiếp cận truyền thông, giáo dục, đặc tính phong tục tập quán và ngôn ngữ để xác định rõ mục tiêu, biện pháp và phân bổ nguồn lực hợp lý.

4.3.4 Đảm bảo sự liên kết với các chương trình, dự án phát triển kinh tế – xã hội và các hoạt động khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ khác

4.3.4.1 Các hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ cần được lồng ghép trong các chương trình, dự án phát triển kinh tế – xã hội cấp quốc gia và từng địa phương (về phòng chống tai nạn, thương tích, xóa đói giảm nghèo, phòng chống thiên tai, nước sạch nông thôn...).

4.3.4.2 Các tổ chức khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ phải lồng ghép hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ vào các hoạt động điều tra, giáo dục phòng tránh tai nạn bom mìn vật nổ và cần được xác định là một nội dung không thể thiếu của dự án, hạng mục, nhiệm vụ khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ.

4.3.5 Đảm bảo tính bền vững

4.3.5.1 Hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ là một trong những hoạt động quan trọng của chương trình, dự án khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ quốc gia và có tính chất lâu dài.

4.3.5.2 Các chương trình, dự án, kế hoạch hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ cần phải được thiết kế đảm bảo tính kế thừa, tính liên tục với những mục tiêu dài hạn phù hợp với mục tiêu của chương trình, dự án quốc gia.

4.3.6 Đảm bảo tuân thủ các điều ước, thỏa thuận quốc tế

4.3.6.1 Các hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ cần đảm bảo thực hiện các nghĩa vụ quốc tế theo các điều ước quốc tế và các thỏa thuận quốc tế khác trong hoạt động khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ.

4.3.6.2 Việc áp dụng các tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật trong hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ được thực hiện theo quy định của pháp luật quốc gia.

4.4 Cơ quan, tổ chức, đơn vị thực hiện hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ

4.4.1 Yêu cầu đối với các tổ chức và đối tác hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ:

- Tuân thủ pháp luật và các quy định cộng đồng;
- Có kế hoạch thực hiện chương trình, dự án, hạng mục, nhiệm vụ hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ được cấp có thẩm quyền phê duyệt và có đủ nguồn lực để thực hiện;
- Được chính quyền sở tại cho phép thực hiện các hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ trên địa bàn.

4.4.2 Các tổ chức khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ nên đăng ký năng lực hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ với cơ quan quản lý nhà nước có thẩm quyền cấp chứng chỉ năng lực.

4.4.3 Khuyến khích việc liên kết, phối hợp hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ với các tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức xã hội (hội phụ nữ, đoàn thanh niên, hội cựu chiến binh, hội nông dân, hội chữ thập đỏ...).

4.4.4 Các cơ quan quản lý hoạt động khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ, tổ chức khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ nên bố trí cán bộ quản lý chuyên trách hoặc kiêm nhiệm để quản lý, theo dõi và thực hiện các hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ của cơ quan, tổ chức mình.

5 Xây dựng kế hoạch hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ

5.1 Thu thập dữ liệu

5.1.1 Việc thu thập dữ liệu thương tích do bom mìn vật nổ trong hoạt động khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ để miêu tả mức độ nghiêm trọng của sự cố, hỗ trợ các nạn nhân bom mìn vật nổ và cung cấp thông tin cho các hợp phần khác của công tác khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ sau chiến tranh (giáo dục phòng tránh tai nạn bom mìn vật nổ, khảo sát, rà phá bom mìn vật nổ), đặc biệt là trong quá trình ưu tiên và lập kế hoạch, xem Phụ lục A.

5.1.2 Hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ phải bao gồm công tác thu thập dữ liệu liên quan về nạn nhân bom mìn vật nổ trong tất cả tình huống một người chịu tác động trực tiếp hoặc gián tiếp của bom mìn vật nổ gây ra thương tích hoặc tử vong.

5.1.3 Các dữ liệu tối thiểu cần phải có bao gồm:

- Thông tin của đối tượng, bao gồm một số thông tin cơ bản: Họ và tên, ngày, tháng, năm sinh, giới tính, tình trạng hôn nhân, địa chỉ nơi ở, thông tin liên lạc, mã số định danh cá nhân/số chứng minh thư nhân dân hoặc số thẻ căn cước (nếu có); trình độ học vấn và trình độ chuyên môn; các dịch vụ và chính sách trợ giúp xã hội mà đối tượng sử dụng dịch vụ đang thụ hưởng....;
- Thông tin về sức khỏe của đối tượng: Bệnh/bệnh tật và nguyên nhân hoặc dạng tật/mức độ khuyết tật; đặc điểm về bệnh tật/khuyết tật; khả năng lao động; khả năng tự phục vụ trong sinh hoạt của đối tượng; Quá trình và kết quả điều trị, chăm sóc phục hồi sức khỏe của đối tượng trước khi vào cơ sở trợ giúp xã hội (nếu có); hiện trạng về thể chất, tinh thần, tâm lý;
- Thông tin về gia đình của đối tượng: Họ và tên chủ hộ, ngày, tháng, năm sinh, địa chỉ nơi ở, thông tin liên lạc, mã số định danh cá nhân, số chứng minh thư nhân dân hoặc số thẻ căn cước công dân (nếu có); quan hệ với đối tượng; hoàn cảnh kinh tế; điều kiện về chỗ ở và sinh hoạt; khả năng chăm sóc đối tượng của gia đình; trợ cấp xã hội hàng tháng và các dịch vụ xã hội cơ bản;

– Thông tin của người giám hộ hoặc người chăm sóc (nếu có): Họ và tên, ngày, tháng, năm sinh, giới tính, tình trạng hôn nhân, địa chỉ nơi ở, thông tin liên lạc, mã số định danh cá nhân, số chứng minh thư nhân dân hoặc số thẻ căn cước công dân (nếu có).

5.1.4 Dữ liệu thu thập được sẽ hỗ trợ cho việc thực hiện các chính sách nhằm đáp ứng nhu cầu của nạn nhân bom mìn vật nổ trực tiếp và gián tiếp.

5.1.5 Việc thu thập dữ liệu về tất cả những người khuyết tật, bao gồm cả nạn nhân bom mìn vật nổ có thể được tiến hành tại một địa bàn cụ thể để đảm bảo phương pháp tiếp cận bao trùm, cũng như việc tiến hành các cuộc khảo sát theo quy định về người khuyết tật.

5.2 Phân tích dữ liệu

5.2.1 Mức độ nghiêm trọng của sự cố thể hiện ở số lượng tương đối hoặc tuyệt đối các nạn nhân bị thương, tử vong và bị khuyết tật do tai nạn bom mìn vật nổ.

5.2.2 Dữ liệu cần được thu thập theo phương pháp phân tích về giới tính, tuổi và dạng khuyết tật; tỷ lệ tử vong do tai nạn bom mìn vật nổ cần được tính toán và báo cáo (tỷ lệ trường hợp tử vong).

5.2.2.1 Có thể thu được dữ liệu với mẫu dân số dựa trên sự phân bố theo tuổi và giới tính dựa trên điều tra dân số mới nhất (để đo lường tỷ lệ phổ biến bằng số người bị thương do tai nạn bom mìn vật nổ trên số dân).

5.2.2.2 Bản đồ chi tiết về các khu vực bị ô nhiễm, địa điểm xảy ra tai nạn bom mìn vật nổ và vị trí các bệnh viện chăm sóc chấn thương có thể được thiết lập, cho thấy sự phân bố của các bệnh viện ở các nhóm dân cư có nguy cơ cao nhất.

5.2.2.3 Có thể xây dựng thêm các bản đồ chi tiết cho thấy vị trí và tần suất tai nạn bom mìn vật nổ để hỗ trợ quá trình ưu tiên trong khảo sát, rà phá bom mìn vật nổ và giáo dục phòng tránh tai nạn bom mìn vật nổ. Dữ liệu về các nhu cầu chưa được đáp ứng của nạn nhân bom mìn vật nổ cũng cần được phân tích. Ngoài ra, kết quả phân tích dữ liệu có thể hỗ trợ việc lập kế hoạch và phân bổ nguồn lực cho công tác phục hồi chức năng và các dịch vụ khác cho nạn nhân bom mìn vật nổ.

5.2.3 Phân tích dữ liệu nên hỗ trợ quá trình ưu tiên các đối tượng dễ bị ảnh hưởng dựa trên các tiêu chí khác, chẳng hạn như cá nhân hoặc hộ gia đình thuộc diện nghèo nhất theo Chương trình mục tiêu quốc gia về giảm nghèo bền vững và bao trùm.

5.3 Quản lý, cung cấp và phổ biến thông tin

5.3.1 Dữ liệu về tai nạn bom mìn vật nổ phải được ghi chép và lưu trữ trong cơ sở dữ liệu bảo mật để có thể tham chiếu và xử lý nhằm cải thiện quá trình ra quyết định.

5.3.2 Các dữ liệu được phân tích phải phục vụ công tác lập kế hoạch trong khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ sau chiến tranh và chia sẻ với các cơ quan quản lý về người khuyết tật liên quan để hỗ trợ công tác lập kế hoạch.

5.3.3 Chất lượng dữ liệu cần được giám sát định kỳ về mức độ đầy đủ.

5.3.4 Dữ liệu thu thập phải được lưu trữ, đảm bảo bí mật thông tin cá nhân của nạn nhân bom mìn vật nổ theo quy định của pháp luật. Trước khi phổ biến thông tin cho các cơ quan nhà nước hoặc các tổ chức, đơn vị bảo trợ xã hội khác, các dữ liệu thông tin về nhân thân (tên, tuổi, địa chỉ, nghề nghiệp, số định danh cá nhân...) không được phép chia sẻ nếu chưa được sự đồng ý bằng văn bản của nạn nhân bom mìn vật nổ.

5.3.5 Các báo cáo tổng hợp dữ liệu thông tin nạn nhân bom mìn vật nổ phải được công khai (chẳng hạn, thông qua một trang web) và được sử dụng vào mục đích thực hiện hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ.

CHÚ THÍCH 1: Quản lý chất lượng thông tin và phổ biến, cung cấp thông tin như quy định trong TCVN 10299-11:2025.

5.4 Hệ thống tham chiếu

5.4.1 Để cấp xác nhận khuyết tật và thực hiện các chính sách bảo trợ liên quan đối với nạn nhân bom mìn vật nổ, cơ quan chức năng cần thực hiện theo quy định của pháp luật về người khuyết tật.

5.4.2 Các nạn nhân bom mìn vật nổ và người thân, gia đình của họ phải được tư vấn về các chính sách bảo trợ hiện có, các cơ quan thực hiện chính sách bảo trợ và quyền của họ.

5.5 Giám sát và đánh giá

5.5.1 Các cơ quan thực hiện công tác hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ phải có hệ thống giám sát nội bộ các hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ trong kế hoạch, dự án.

5.5.2 Giám sát cần được thực hiện thường xuyên và sẽ đóng vai trò quyết định tiến độ thực hiện dự án theo kế hoạch công tác và cần phải tài liệu hóa bất cứ thay đổi nào trong kế hoạch công tác.

5.5.3 Những thay đổi lớn cần được báo cáo cơ quan quản lý hoạt động khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ.

5.5.4 Các hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ có thể chịu sự giám sát từ phía cơ quan quản lý hoạt động khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ với mục đích đảm bảo các hoạt động được tiến hành hiệu quả và tuân thủ các quy định và tiêu chuẩn đã thống nhất.

5.5.5 Kết quả giám sát sẽ được thông báo chính thức đến các tổ chức liên quan hoạt động trong lĩnh vực hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ.

5.5.6 Các cơ quan thực hiện công tác hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ cần có hệ thống giám sát bên ngoài trong các dự án hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ.

5.5.7 Đánh giá công tác hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ bao gồm các khía cạnh sau:

– Mức độ hiệu quả: Mức độ dự án đạt được các mục tiêu và kết quả giữa kỳ;

- Tác động: hiệu quả lâu dài của dự án đối với nạn nhân và các bên liên quan, trực tiếp hoặc gián tiếp, có kế hoạch hay không chủ ý;
- Mức độ phù hợp: Mức độ dự án đáp ứng các nhu cầu, kỳ vọng và ưu tiên cụ thể của nạn nhân;
- Mức độ hiệu suất: Mức độ dự án đạt được các kết quả so với nguồn lực đầu vào;
- Mức độ bền vững: Xác suất kết quả đạt được của dự án sẽ tiếp tục duy trì sau khi kết thúc các nguồn lực đầu vào như hỗ trợ tài chính và nhân sự.

5.5.8 Cơ quan hành động bom mìn quốc gia, Cơ quan quản lý hoạt động khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ, Trung tâm Hành động bom mìn quốc gia có thể quyết định bắt đầu quá trình đánh giá toàn bộ hợp phần hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ trong khuôn khổ hoạt động khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ để đưa ra các kết luận tích cực và đảm bảo sự kết hợp chặt chẽ công tác hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ với công tác người khuyết tật.

6 Thực hiện các hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ

6.1 Hỗ trợ y tế và phục hồi chức năng

6.1.1 Nạn nhân bom mìn vật nổ cần nhận được hỗ trợ về y tế của cơ quan Nhà nước khi bị tai nạn; cần được hỗ trợ mua bảo hiểm y tế và hưởng lợi từ các chính sách chăm sóc y tế theo quy định.

6.1.2 Hỗ trợ y tế bao gồm hỗ trợ y tế khẩn cấp và chăm sóc y tế

6.1.2.1 Hỗ trợ y tế khẩn cấp cho nạn nhân bom mìn vật nổ cần phải gồm: Sơ cứu tại chỗ, dịch vụ di chuyển khẩn cấp đến bệnh viện và chăm sóc chấn thương cần thiết. Yêu cầu công tác chăm sóc chấn thương là rất cần thiết nhằm tối đa hóa khả năng phục hồi, giảm thiểu khuyết tật chức năng, tối đa khả năng tự vận động trở lại và giảm thiểu đau đớn và chấn thương tâm lý.

6.1.2.2 Chăm sóc y tế (bao gồm chăm sóc sức khỏe lâu dài).

6.1.2.2.1 Phục hồi chức năng liên quan đến chăm sóc sức khỏe sau giai đoạn chữa trị cấp tính. Phục hồi chức năng cho những người đang hồi phục sau chấn thương tứ chi cần phải bao gồm vật lý trị liệu và liệu pháp vận động:

- Vật lý trị liệu là các biện pháp cần thiết để cải thiện phạm vi chuyển động, sức khỏe và khả năng vận động;
- Liệu pháp vận động là các dịch vụ cần thiết để cải thiện phạm vi chuyển động, sức khỏe và hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ phục hồi tối đa chức năng tự vận động.

CHÚ THÍCH 2: Liệu pháp vận động có thể bao gồm việc lắp, cung cấp, bảo trì các bộ phận chân tay giả và dụng cụ chỉnh hình cũng như các thiết bị hỗ trợ khác như dụng cụ hỗ trợ đi bộ, xe lăn và vật lý trị liệu trong việc sử dụng các thiết bị trợ giúp.

6.1.2.2.2 Thực hiện chăm sóc y tế, cần nỗ lực để đảm bảo kiểm soát chất lượng nội bộ đầy đủ, thiết bị phù hợp với mục đích và có sẵn tài liệu để kiểm tra trong trường hợp yêu cầu kiểm soát chất lượng bên ngoài.

6.1.3 Hỗ trợ phần mềm đăng ký thông tin người khuyết tật, nạn nhân bom mìn.

6.1.4 Hỗ trợ đào tạo, tập huấn nâng cao năng lực cho cán bộ, nhân viên làm công tác quản lý trường hợp, giúp nạn nhân bom mìn.

6.1.5 Hỗ trợ nghiên cứu hoàn thiện chính sách pháp luật về công tác xã hội, trợ giúp xã hội đối với nạn nhân bom mìn, người khuyết tật.

6.2 Hỗ trợ tâm lý

– Hỗ trợ tâm lý và xã hội bao gồm tư vấn tâm lý, hỗ trợ tư vấn để giúp nạn nhân thích nghi với hoàn cảnh đã thay đổi của họ. Công tác hỗ trợ tâm lý cũng có thể bao gồm các hoạt động văn hóa, thể thao và giải trí để cải thiện sức khỏe tâm lý;

– Tư vấn tâm lý cũng có thể được áp dụng cho thành viên gia đình và người chứng kiến tai nạn, hỗ trợ các rối loạn tâm thần do tai nạn bom mìn vật nổ (rối loạn căng thẳng sau sang chấn, rối loạn lo âu...).

CHÚ THÍCH 3: Một số nạn nhân có thể gặp rối loạn căng thẳng sau sang chấn bao gồm rối loạn lo âu, trầm cảm và có thể cần tới các biện pháp trị liệu tâm lý chuyên sâu (ví dụ như kích hoạt hành vi, liệu pháp hành vi nhận thức) hoặc tiếp cận với bác sĩ tâm thần và cũng có thể cần dùng thuốc chống trầm cảm.

6.3 Hỗ trợ giáo dục

6.3.1 Hỗ trợ giáo dục là các hoạt động khuyến khích nạn nhân bom mìn vật nổ tham gia vào các hoạt động giáo dục và tham gia vào lực lượng lao động.

– Các cơ quan Nhà nước phải tạo điều kiện cho nạn nhân bom mìn vật nổ là người khuyết tật được học tập phù hợp với nhu cầu và khả năng của họ theo đúng quy định của pháp luật về người khuyết tật;

– Đối với trẻ em trong độ tuổi đi học, cần cung cấp thêm và hỗ trợ về học tập và tài liệu học tập, tham vấn và định hướng nghề nghiệp phù hợp với nhu cầu và khả năng của nạn nhân bom mìn vật nổ.

6.3.2 Hỗ trợ giáo dục có thể bao gồm việc miễn học các môn học không phù hợp với thể chất hoặc sức khỏe của trẻ em và miễn, giảm học phí hoặc hỗ trợ tiền mặt cho việc học (như đồng phục, cặp sách).

– Hỗ trợ giáo dục cũng có thể bao gồm đào tạo nghề hoặc đào tạo khác có liên quan đến nhu cầu và khả năng của nạn nhân bom mìn vật nổ;

– Việc cung cấp thêm hỗ trợ học tập, tài liệu học tập, các chính sách ưu đãi về miễn học phí, hỗ trợ chi phí, học phí và học bổng cũng cần được xem xét.

6.4 Hỗ trợ việc làm

- Mục đích của hỗ trợ việc làm là nhằm khuyến khích khả năng độc lập về kinh tế cho các nạn nhân bom mìn vật nổ và gia đình của họ. Việc hỗ trợ việc làm cho nạn nhân bom mìn vật nổ được thực hiện theo quy định của pháp luật về người khuyết tật;
- Hỗ trợ việc làm có thể bao gồm khoản vay lãi suất ưu đãi cho sản xuất kinh doanh và hỗ trợ tiếp cận cơ hội việc làm; cũng có thể là hỗ trợ tiền mặt để đầu tư vào nông nghiệp hoặc chăn nuôi;
- Hỗ trợ sinh kế tạo việc làm cho nạn nhân bom mìn, gia đình nạn nhân bom mìn để ổn định cuộc sống và hòa nhập cộng đồng.

6.5 Hỗ trợ tài chính

Hỗ trợ tài chính bao gồm cấp tiền mặt cho nạn nhân bom mìn vật nổ và gia đình của họ, giảm chi phí tự trả cho nạn nhân bom mìn vật nổ khi sử dụng các dịch vụ y tế và phục hồi chức năng; các gia đình có thân nhân chết do tai nạn bom mìn vật nổ cũng cần được hưởng hỗ trợ về mặt tài chính.

VÍ DỤ:

1) Hỗ trợ tài chính thông qua chương trình bảo hiểm quốc gia.

2) Hỗ trợ tài chính bằng cấp tiền mặt trong trường hợp các dịch vụ không được miễn phí tại điểm cung cấp dịch vụ hoặc không được bảo hiểm y tế chi trả (như chăm sóc bệnh nhân nội trú, đi lại, ăn ở và sinh hoạt phí cho bệnh nhân trẻ em và một thành viên trong gia đình).

6.6 Hỗ trợ kỹ năng sống

6.6.1 Tổ chức thực hiện các hoạt động đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn; xây dựng các chương trình đào tạo, tập huấn và tuyên truyền về giáo dục kỹ năng sống giúp cá nhân biết cách đáp ứng nhu cầu để phát triển, giúp hình thành và phát triển những phẩm chất tâm lý cần thiết đáp ứng yêu cầu của xã hội hiện đại; đồng thời phát huy tiềm năng của cá nhân, phát triển cá tính của người học giúp cải thiện cuộc sống của họ và làm thay đổi xã hội;

6.6.2 Việc nâng cao các kỹ năng xã hội và kỹ năng sống nói chung góp phần quan trọng cho việc chăm lo sức khỏe của cá nhân, cũng như mọi người trong cộng đồng.

6.7 Hỗ trợ hoà nhập cộng đồng

6.7.1 Hỗ trợ về điều kiện, môi trường cho nạn nhân phát huy kỹ năng và tham gia vào quá trình tự giải quyết vấn đề của chính họ; phối hợp với nạn nhân và gia đình nạn nhân lập kế hoạch trợ giúp và cùng trao đổi và thống nhất trên cơ sở đánh giá các nhu cầu của đối tượng để hỗ trợ hoà nhập cộng đồng phù hợp với điều kiện, hoàn cảnh kinh tế, gia đình.

6.7.2 Việc hỗ trợ có thể kết nối nạn nhân với các nguồn lực cần thiết, nguồn lực này có thể là các cá nhân, tổ chức, ban ngành, đoàn thể có liên quan đến vấn đề cần giải quyết của nạn nhân; hoặc cũng có thể là các dịch vụ sẵn có trong cộng đồng, hoặc nạn nhân bị tai nạn bom mìn có thể có nhiều nhu cầu

cần trợ giúp khác nhanh như hỗ trợ về mặt tâm lý, pháp lý, chăm sóc sức khỏe, phục hồi chức năng, đào nghề gắn với giải quyết việc làm...

6.8 Hỗ trợ bằng các cách thức khác

6.8.1 Nâng cao nhận thức của cơ quan quản lý về khả năng tiếp cận và nhu cầu dịch vụ của các nạn nhân bom mìn vật nổ, cũng như hỗ trợ và vận động để đảm bảo rằng các tiêu chí về khuyết tật bao gồm tất cả những đối tượng cần trợ giúp, hình thức hỗ trợ phù hợp và đáp ứng mức sống cơ bản.

6.8.2 Nâng cao nhận thức của nạn nhân bom mìn vật nổ và tất cả người khuyết tật khác, đảm bảo họ nắm rõ thông tin về quyền và các chính sách bảo trợ được hưởng đảm bảo họ có quyết định đúng nhằm cải thiện điều kiện của mình và tham gia đầy đủ vào đời sống kinh tế - xã hội.

6.8.3 Huy động các nguồn lực để nâng cao khả năng tiếp cận với dịch vụ y tế, phục hồi chức năng, giáo dục và việc làm có chất lượng và kịp thời nhằm khuyến khích nạn nhân bom mìn vật nổ và người khuyết tật khác tham gia có ý nghĩa.

6.8.4 Thúc đẩy cơ chế phối hợp và giới thiệu hiệu quả giữa các tổ chức khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ và các cơ quan chức năng hỗ trợ hoặc đại diện cho người khuyết tật là nạn nhân bom mìn vật nổ.

6.8.5 Vận động cho các chính sách phát triển hòa nhập đảm bảo sự tham gia và hòa nhập có ý nghĩa của các nạn nhân bom mìn vật nổ và những người khuyết tật khác để họ có thể tham gia hoạt động chung cộng đồng xã hội trên cơ sở bình đẳng với người không bị khuyết tật.

6.8.6 Thúc đẩy ngôn ngữ hòa nhập, không phân biệt đối xử và loại bỏ mọi hình thức kỳ thị liên quan đến nạn nhân bom mìn vật nổ và những người khuyết tật khác.

6.8.7 Tăng cường hơn nữa năng lực của các tổ chức quốc gia để lãnh đạo và quản lý hiệu quả các chức năng và trách nhiệm hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ trong khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ.

7 Nguồn lực thực hiện hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ

7.1 Nhân lực

Cán bộ, nhân viên, người trực tiếp thực hiện công tác hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ cần có những kiến thức và kỹ năng tối thiểu sau:

- Kiến thức cơ bản về bom mìn vật nổ và hoạt động khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ sau chiến tranh;
- Nắm vững quy định của pháp luật liên quan (về tiếp cận thông tin, người khuyết tật, bình đẳng giới, quốc phòng, quản lý sử dụng thuốc nổ, vũ khí quân dụng và công cụ hỗ trợ...);
- Có khả năng tiếp nhận và xử lý thông tin, xác định nhu cầu và lập kế hoạch hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ;
- Có khả năng truyền đạt, giao tiếp cộng đồng và đối thoại, sử dụng thành thạo ngôn ngữ Tiếng Việt và khuyến khích những người sử dụng được ngôn ngữ tiếng dân tộc ít người.

7.2 Phương tiện, trang bị

Các loại sản phẩm, vật tư, trang bị sử dụng trong công tác hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ phải đạt được các tiêu chuẩn quy định của pháp luật về văn hóa, an ninh, an toàn sức khỏe và bảo vệ môi trường.

7.3 Tài chính

7.3.1 Nguồn tài chính sử dụng phải bảo đảm tính hợp pháp, tính minh bạch của các nguồn lực theo quy định của pháp luật về khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ.

7.3.2 Cần bố trí nguồn lực tài chính đảm bảo thực hiện các hoạt động theo kế hoạch, hạn chế tối đa việc thu hẹp, điều chỉnh phạm vi, quy mô và nội dung hoạt động do thiếu nguồn lực tài chính.

8. Yêu cầu đối với tổ chức hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ

8.1 Tổ chức/đơn vị phải tích hợp tiêu chuẩn hỗ trợ nạn nhân vào chiến lược và hoạt động của mình. Các hoạt động hỗ trợ cần được thực hiện đồng bộ với các chương trình khác trong quá trình khắc phục hậu quả bom mìn, từ việc lập kế hoạch, triển khai đến giám sát, đánh giá.

8.2 Các tổ chức y tế phải đảm bảo rằng hệ thống hỗ trợ y tế và phục hồi chức năng cho nạn nhân bom mìn tuân thủ các tiêu chuẩn đã chọn. Hệ thống này cần cung cấp các dịch vụ y tế, phục hồi chức năng chất lượng cao, đáp ứng kịp thời và hiệu quả nhu cầu của nạn nhân.

8.3 Phải đảm bảo cung cấp dịch vụ hỗ trợ tâm lý và xã hội phù hợp với tiêu chuẩn đã chọn, nhằm giúp nạn nhân vượt qua các sang chấn tâm lý, ổn định cuộc sống, và hòa nhập cộng đồng. Dịch vụ này cần có sự phối hợp với các chuyên gia về tâm lý học, xã hội học, và các tổ chức địa phương.

8.4 Phải thúc đẩy hòa nhập kinh tế và xã hội cho nạn nhân bom mìn thông qua việc tạo điều kiện cho họ tiếp cận các cơ hội đào tạo nghề, việc làm và các hoạt động kinh tế phù hợp. Hỗ trợ này cần đảm bảo phù hợp với tiêu chuẩn hỗ trợ nạn nhân và đáp ứng nhu cầu phát triển của nạn nhân.

8.5 Phải đảm bảo rằng các cán bộ làm việc trong lĩnh vực hỗ trợ nạn nhân được đào tạo và nâng cao năng lực theo tiêu chuẩn đã chọn. Các cán bộ này cần được trang bị kiến thức và kỹ năng về hỗ trợ y tế, phục hồi chức năng, tư vấn tâm lý và các dịch vụ xã hội.

8.6 Phải xây dựng hệ thống giám sát và đánh giá để theo dõi hiệu quả của các hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn. Hệ thống này cần tuân thủ các tiêu chuẩn về hỗ trợ nạn nhân, đánh giá mức độ hài lòng của nạn nhân và khả năng hòa nhập của họ.

8.7 Phải quản lý thông tin và báo cáo về các hoạt động hỗ trợ nạn nhân theo tiêu chuẩn. Thông tin này cần bao gồm dữ liệu về nạn nhân, các dịch vụ đã cung cấp, và kết quả hỗ trợ. Hồ sơ phải được lưu trữ đầy đủ, bảo mật và sẵn sàng cung cấp cho cơ quan quản lý và các bên liên quan.

8.8 Nên duy trì hợp tác chặt chẽ với các cơ quan quản lý, chủ đầu tư, các tổ chức y tế, và các bên liên quan khác để đảm bảo sự đồng bộ trong việc cung cấp hỗ trợ nạn nhân theo tiêu chuẩn.

8.9 Tổ chức/đơn vị phải thiết lập cơ chế cải tiến liên tục trong việc hỗ trợ nạn nhân bom mìn. Quá trình này cần dựa trên phản hồi của nạn nhân, kết quả giám sát, đánh giá và các yêu cầu từ tiêu chuẩn hỗ trợ.

Phụ lục A

(Tham khảo)

Mẫu chương trình, dự án, kế hoạch hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ

A.1 Mẫu chương trình, dự án hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ

MẪU CHƯƠNG TRÌNH/DỰ ÁN - 01

TÊN CHƯƠNG TRÌNH/DỰ ÁN

(Thời gian, địa điểm ...)

I. Căn cứ để xây dựng chương trình, dự án

1. Đặc điểm tình hình

- Khái quát, phân tích, đánh giá thực trạng ô nhiễm bom mìn vật nổ hiện tại; ảnh hưởng của bom mìn vật nổ đến việc phát triển kinh tế - xã hội; thực trạng, nguồn lực và khả năng khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ.
- Các đánh giá về nguy cơ tai nạn bom mìn vật nổ và nhu cầu hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ.

2. Các hoạt động và kết quả hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ đã thực hiện trước đây.

II. Mục tiêu chương trình, dự án

1. Mục tiêu tổng quát

2. Mục tiêu cụ thể

III. Thời gian, phạm vi hoạt động chương trình, dự án

1. Thời gian thực hiện

2. Phạm vi hoạt động chương trình, dự án

IV. Các hoạt động chính của chương trình, dự án

V. Chỉ tiêu và giải pháp thực hiện chương trình, dự án

1. Chỉ tiêu thực hiện chương trình, dự án

- Chỉ tiêu về đối tượng, người hưởng lợi tham gia;
- Chỉ tiêu về địa bàn, dân số;
- Chỉ tiêu hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ;
- Chỉ tiêu giảm thiểu tai nạn bom mìn trong khu vực ô nhiễm bom mìn vật nổ;
- Chỉ tiêu nguồn lực, chỉ tiêu huy động nguồn lực so với nhu cầu;

- Các chỉ tiêu đánh giá khác.

2. Giải pháp thực hiện chương trình, dự án

- Giải pháp chính sách và cơ chế;
- Giải pháp nguồn vốn;
- Giải pháp nhân lực.

VI. Hiệu quả của chương trình, dự án

VII. Quản lý, điều hành thực hiện chương trình, dự án

1. Quản lý, điều hành

2. Phân công tổ chức thực hiện

VIII. Các hoạt động cụ thể của chương trình, dự án

1. Hoạt động điều tra, khảo sát thu thập dữ liệu
2. Phân tích dữ liệu, đánh giá nhu cầu, phân nhóm đối tượng mục tiêu
3. Các hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ (...phạm vi, quy mô, đối tượng, nguồn lực, thời gian, sản phẩm đầu ra...)
 – Đào tạo tập huấn;
 – Truyền thông đại chúng;

4. Các dự án khắc phục hậu quả bom mìn vật nổ được lồng ghép nội dung hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ
5. Các dự án phát triển kinh tế, an sinh xã hội khác tại các vùng ô nhiễm, được lồng ghép nội dung hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ
6. Các hoạt động khác phục vụ cho chương trình, dự án

A.2 Mẫu kế hoạch hoạt động hỗ trợ nạn nhân bom mìn vật nổ

MẪU KẾ HOẠCH - 02

TÊN KẾ HOẠCH

(Thời gian, địa điểm)

Thuộc chương trình, dự án.....)

- 1. Căn cứ xây dựng kế hoạch
- 2. Chỉ tiêu kế hoạch

Số TT	Danh mục nhiệm vụ	Cơ quan quản lý	Đơn vị thực hiện	Cơ quan, đơn vị phối hợp	Nội dung kế hoạch thực hiện	Tiến độ	Nhu cầu vốn	Cơ cấu nguồn vốn							
								Vốn trong nước						Vốn ngoài nước	
								Năm 20...			Năm 20...			Năm 20...	Năm 20...
								NSTW	NSDP	Khác	NSTW	NSDP	Khác		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

- 3. Tiến độ thực hiện
- 4. Kế hoạch huy động vốn
- 5. Giải pháp thực hiện
- 6. Trách nhiệm của các cơ quan

THỦ TRƯỞNG CƠ QUAN, ĐƠN VỊ
(Ký tên, đóng dấu)

Thư mục tài liệu tham khảo

- [1] IMAS 01.10, Hướng dẫn áp dụng và phát triển Tiêu chuẩn Hành động bom mìn Quốc tế (IMAS).
- [2] IMAS 04.10, Danh mục các thuật ngữ, định nghĩa và các từ viết tắt về Hành động bom mìn.
- [3] IMAS 05.10, Quản lý thông tin trong hành động bom mìn.
- [4] IMAS 12.10 Giáo dục phòng tránh tai nạn bom mìn vật nổ.
- [5] IMAS 13.10 Hỗ trợ nạn nhân trong hành động bom mìn.
- [6] IMAS 10.40 Hỗ trợ y tế.
- [7] Chính sách của Liên hợp quốc trong việc hỗ trợ nạn nhân.
- [8] Các mục tiêu phát triển bền vững.
- [9] Công ước về quyền của người khuyết tật (CRPD).
- [10] Công ước về việc cấm sử dụng, tàng trữ, sản xuất, trao đổi mìn sát thương và việc phá hủy mìn (APMBC).
- [11] Nghị định thư số 5 Công ước vũ khí thông thường (CCW).
- [12] Công ước Kiểm soát bom đạn chùm (CCM).
- [13] Ủy ban Liên hợp quốc về quyền kinh tế, xã hội và văn hóa (Điều 20, Chống phân biệt đối xử trong quyền kinh tế, xã hội và văn hóa).
- [14] Ủy ban Công ước quyền của người khuyết tật CRPD (Điều 9, Khả năng tiếp cận).
- [15] Điều lệ về sự tham gia của người khuyết tật vào các hoạt động nhân đạo.
- [16] Chiến lược Liên hợp quốc về hành động khắc phục hậu quả bom mìn bom mìn.
- [17] Nguyên tắc chỉ đạo của Ủy ban thường trực liên cơ quan về sự tham gia của người khuyết tật trong hoạt động nhân đạo.
- [18] Hỗ trợ nạn nhân bom mìn và vật liệu còn sót lại sau chiến tranh: Hướng dẫn của UNICEF về hỗ trợ nạn nhân là trẻ em.
- [19] Chính sách phục hồi tại cộng đồng của WHO.
- [20] Sách "Hỗ trợ nạn nhân sống sót sau tai nạn bom mìn và các vật liệu nổ khác sau chiến tranh trong bối cảnh giải trừ quân bị, Người khuyết tật và sự phát triển" do Ban hỗ trợ thực hiện Công ước về việc cấm sử dụng, tàng trữ, sản xuất, trao đổi mìn sát thương và việc phá hủy mìn (APMBC) xuất bản năm 2011.